

Постмодерністський го постига в рідкі миттєві. Прокляття на негові креативні здібності є в тому – да се розкльсва мєжду **някой** и **никой**, постійно да се роздвоєва мєжду своєта субєктивност и желанієто да бєде єдно чисто, трансфєноменално сьзнаніє.

Постмодернієт поєт, подобно на **Одисей** (който казва на Полифєм, че є **никой**, а след това му розкрива своєта **ідєнтичност**), є осьден да се стреми да се самоутвєрждає, себєотричайки се. Но вьпреки това “сирєнієтє не щє пропєят за **никой Одисей** или за **някой друг**” (31 – 32). Битієто щє продьлжава да мьлчи.

Рєзюме

В статієта на основата на стихотворєнієто на Златомир Златанов “Das Schweigen der Sirenen” є показана ролєта на дєтала в бьлгарската философска лирика от края на XX вєк. Стихотворєнієто се анализирє вьв врьзка с проблемєта за авторє в постмодерністичното сьзнаніє.

Ключови думи: бьлгарска философска лирика; автор; постмодерністичното сьзнаніє.

Аннотация

В статіє на примєре стихотворєніє Златомира Златанова “Das Schweigen der Sirenen” показана ролє дєтали в бьлгарской философской лирикє концє XX вєка. Стихотворєніє анализирєтєся в сьвязи с проблемой авторє в постмодерністском сьзнаніи.

Ключевые слова: бьлгарская философская лирика; автор; постмодерністское сьзнаніє.

Summary

In article on example of Zlatimir Zlatanov's poem “Das Schweigen der Sirenen” is revealed place of the detail in Bulgarian philosophical lyrics of the end XX century. The article examined the poem in relation to the problem of the author in the postmodern consciousness.

Keywords: bulgarian philosophical lyrics; author; postmodern consciousness.

УДК 821.35–1

Сардарян К.Г.,
аспірант,
Донецький національний університет

ПОЕТИЧНА СПАДЩИНА УРУМСЬКОГО ПОЕТА – ВАЛЕРІЯ КІОРА (ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ)

Актуальність дослідження зумовлена недостатнім висвітленням у вітчизняному літературознавстві літературного доробку греків Приазов'я загалом і творчого доробку урумського поета – Валерія Кіора. Спроба розглянути світоглядні засади творчості грецьких митців є особливо актуальною сьогодні – за умов підвищеного інтересу до літературно-мистецького руху греків Приазов'я, оскільки література у всі часи залишалася суттєвим засобом етнокультурного самовиявлення. Вивчення творчості грецьких літераторів дозволяє скласти цілісне уявлення про еволюцію етнокультурної самоідентифікації цієї гілки грецької

діаспори в Україні з давнього часу, а особливо з часу переселення греків з Криму на Донецьке Приазов'я.

Мета статті – висвітлити жанрове та тематичне розмаїття поетичної спадщини В. Кіора, простежити основні концепти ідейно-тематичної спрямованості творів митця, вказати на значення спадщини Валерія Кіора у відродженні культури Донбасу. Крім того, в цій роботі ми вперше вводимо в науковий обіг специфіку поетичної інтерпретації філософських тем поета Приазов'я в контексті українського дискурсу. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- з'ясувати особливості поетичної творчості Валерія Кіора;
- висвітлити тематичну спрямованість поетичного доробку Валерія Кіора;
- вивчити жанрове розмаїття творів урумського поета;
- визначити місце поетичної творчості В. Кіора в літературному процесі.

Об'єктом дослідження виступають видання В. Кіора, архівні матеріали, а також літературно-критичні дослідження, присвячені грецькій літературі. Це дозволяє поглибити розуміння світоглядної концепції митця, провідних настанов і внутрішньої логіки його поетичного світу, дає матеріал для ширшого пізнання особливостей творчої особистості поета.

Предметом дослідження є питання становлення поетичної творчості Валерія Кіора в літературі Донецького Приазов'я.

Оскільки спадщина грецьких літераторів була впродовж десятиків років проскрибована, а часом, заборонена, введення в науковий обіг дослідження спадщини грецьких поетів Приазов'я, зокрема поетичного доробку В. Кіора, збагатить українське літературознавство новими моментами в осмисленні розмаїтої гілки грецької літературної творчості, єдиної думки про яку та оцінку якої немає досі.

Необхідність багатоаспектного вивчення поетичної спадщини греків Приазов'я, що становить невід'ємний атрибут культури нашої національності, обґрунтована у працях багатьох дослідників, оскільки література акумулює матеріальний, культурний, історичний досвід суспільного середовища, в якому вона зароджується і функціонує. У зв'язку з цим великого значення набуває наукове осмислення особливостей літературного доробку усіх народів, що проживають на території України, зокрема малих етнічних груп населення, для яких проблема збереження культури особливо актуальна.

Слід зазначити, що сьогодні існують окремі праці, які висвітлюють проблеми мови, культури, літератури, історії греків Приазов'я. Заслужують на увагу дослідження літератури К. Костан [5, 234], Е. Хаджинова [11, 187–193], А. Білецького [2, 2], Т. Чернишової [13, 103], Л. Кузьмінкова [8, 5]. Але на сьогодні цілісного уявлення про літературну спадщину греків Приазов'я, зокрема поетичного доробку Валерія Кіора, поки не представлено. Практично недослідженими є питання поетичної спадщини приазовських греків. Заслужує на увагу сучасний стан літератури греків Приазов'я.

Приазовські греки – народ, який пам'ятає і шанує своє етнічне коріння. Протягом більше ніж 25 століть приазовські греки зберігають успадковану від

прадідів та дідів народну творчість – міфи, легенди, пісні та казки, які вони привезли з собою з Греції спочатку у Крим, а звідти у Приазов'я, куди переселилися у 1778 році. Знаходячись удалині від своєї історичної вітчизни, приазовські греки, попри всі незгоди, змогли не лише зберегти, примножити своє духовне багатство, але й зробити оригінальний внесок у розвиток української культури [4, 3]. У мовному відношенні приазовські греки поділяються на урумів та румеїв. Урумська мова належить до числа тюркських мов, румейська мова близька до діалектів новогрецької мови, на чому наголошувала відома елліністка Т. Чернишова [12, 52]. Урумська мова у своєму складі має велику кількість лексики тюркського походження та незначну кількість саме грецизмів. У румейській мові переважає лексика грецького походження, а тюркська лексика складає незначний відсоток. Незважаючи на розходження мови, урумів та румеїв поєднує православна віра, національна пам'ять, традиції, звичаї, а також гордість етнічної приналежності. Адже, слова “урум” та “румей” у перекладі означають “грек”.

Гідним представником урумів є Валерій Іванович Кіор, який народився 8 жовтня 1951 року в селищі Старий Крим, що поблизу м. Маріуполя. Ця людина – літературознавець, перекладач, відомий як філолог, якого цікавлять проблеми збереження і літературного розвитку румейських і урумських мов-діалектів греків Приазов'я. Проблему збереження й літературного розвитку румейських й урумських говірок поет підіймає у статті “О некоторых парадоксах языковой ситуации в регионе Приазовья”. В. Кіор активно бере участь в науково-практичних конференціях з питань грецької культури та історії. В 1990 р. Він був ініціатором проведення однієї з перших таких конференцій у м. Маріуполі. З однаковою майстерністю створює віршовані твори як грецькою (урумською), так і російською мовами. Перша збірка віршів поета “Печальные письма” (“Хасевет йазмахлары”) вийшла у 1990 р.

Поезії В. Кіора перекладали українською, грузинською, узбецькою мовами. Літературні статті, рецензії друкувалися в журналах “Донбас”, “Литературное обозрение”, “Нева”, збірці наукових праць “Истоки”, “Греки Украины: история и современность”. У 1997 р. побачила світ друга книга віршів урумською та російською мовами “Потерять и найти” (“Загубити й знайти”). У співавторстві з Л.Н. Кір'яковим і Г.А. Морозом видано румейсько-урумсько-український словник (1993 р.). Цей словник показує, що рідна Кіору урумська мова не відрізнена намертво від шару еллінських місцевих говорів, її словниковий склад у силу історичних умов увійшов в еллінські говори Приазов'я, додавши їм неповторної своєрідності.

Співавтор і упорядник збірки творів літераторів-греків Приазов'я “Моя Еллада – Україна!” (1998 р.) та антології художньої літератури греків Приазов'я “Кардъако Лого. Анна дылин лафы. Слово рідне”, що вийшла у 2005 році. З 1992 року є членом Національної Спілки письменників України.

Не раз відзначали заслуги В. Кіора газети “Елліни України”, “Елліни Приазов'я”, “Приазовский рабочий”, “Хронос”. Часто в газеті “Приазовский рабочий” друкуються вірші поета.

Як зазначає Л. Кузьмінков, творчість цього поета піднімає поезію греків Приазов'я на новий, більш високий рівень духовного осмислення й емоційного переживання життєвого матеріалу. Валерія Кіора відрізняють значний загальнокультурний багаж, вільне й професійне володіння російською мовою, ґрунтовне знання рідної урумської й української мов, що виділяє його із середовища національного літературного оточення. Підкреслимо те, що відрізняє Валерія Кіора від інших поетів України, які продовжують та розвивають творче надбання Георгія Костоправа. Кіор розгортає свою творчість на поетичній ціліні, рятуючи від забуття мову греків-урумів. Адже довоєнна література Приазов'я не знала поетів, що пишуть урумською мовою. Доля підготувала Валерію Кіору роль основоположника урумської літератури Приазов'я, роль урумського Георгія Костоправа. Валерій Кіор успішно пробує свої сили й у прозі, прикладом чому служить гостросучасна за формою, хоча й традиційна за назвою новела “Монолог закоханого” [9].

Григорій Меотіс простежує схожість поетики Кіора зі східною поетичною традицією, яку митець вдало використовує у своїй творчості. Меотіс зауважує: “Сам колорит мови, незважаючи на віршований розмір, цілком європейський, робить саме таке враження, та з цим нічого не поробиш. Валерій Кіор добре знайомий зі східною поетичною традицією й майстерно її використовує.

Поет може зрозуміти й прийняти в себе чужий біль, сумувати й радіти життю. Тематика його творів багатогранна, а палітра досить об'ємна й барвиста. Це з душі, без якої немає таланта взагалі. Він у тому віці, коли остаточно визначено філософські й етичні норми, а спереду нові знахідки й прозріння” [9].

На думку Л. Кузьмінкова, вінцем поетичної творчості Валерія Кіора є “Вінок сонетів”. І хоча поет демонструє в цій європейській-поетичній формі знання Шекспіра й еллінських міфів, нам вбачається, що поетична мова Валерія Кіора – це мова Сходу, з її афористичністю з її специфічним образним ладом, що сходиться до фольклорного коріння. Поет пише про любов як про “велику недугу”, “блаженна отрута” якої невиліковна. І “зіркий або солодкий її в смак” – це любов “святої бджоли, але не змії укус”. В одному з ранніх віршів (“Прохання”) листя верби, що поет просить посадити на своїй могилі, нагадують йому “очі синів”. Образ дитячих очей (“Балларым го'злери”) характерний для поета: “*пусть для меня живой водою станут моих детей правдивые глаза...*”. Аромат Сходу невіддільний від поезії Кіора, як він невіддільний від мови, якою пише поет.

Митець дарує нам джерело своєї поезії. У ньому читач знаходить живу воду доброти й чистоти, відданості й дружби, любові й вірності, подвигу й безкорисливості, і таку кришталеву, дзвенячу щирість, щедрість і глибину почуття: “*Я влюбленным осанну пою,/ Им родник отдаю,/ пусть попьют из него*” [8].

Поетична спадщина урумського поета представлена у таких тематичних ключах: інтимна лірика, філософська лірика, родинна, патріотична, громадянська. У цій статті ми розглянемо поетичну спадщину В. Кіора в філософському аспекті, який реалізований у наступних проблемах: проблема любові, проблема зневіри до жінки, проблема митця і мистецтва, проблема сенсу буття.

У поетичному спадку В. Кіора провідне місце посідає тема кохання. Привертає увагу цикл “Милолика”, до якого входять 9 творів, об'єднаних як настроєвими, ліричними елементами, так і епічними деталями. Ліричний герой ототожнюється з автором.

Кохання для поета – вищий прояв людської сутності, лицарства й шляхетності. Кохана для нього – Мадонна. Усе, що створено їм, усе, що поет зробить – усе в ім'я коханої: *“Без тебя не прожить, как цветку на снегу, / Новый мир я открыл, / мне его необъять... / Лик мадоний забыть / захочу – не смогу, / Милолика моя, Милолика моя / Что писал до тебя, о тебе я писал, / Милолика моя, Милолика моя./В этой жизни крутой / много всяких людей / Если скажут: Грешны... / грех приму только я / Небесам же я крикну: Безгрешна она! / Милолика моя, Милолика моя...”* [6, 34].

Від захоплення своєю коханою автор переходить до філософського розуміння цього почуття. У наступному вірші циклу “Есть у пишущих некая странность...” поет наголошує на гріховності цього почуття, розчаруванні: *“Нет любви без греха, / все обман. / О, как каялся я, / как стонал я, / Как я верил в тот липкий дурман...”* [6, 41].

Поетика В. Кіора є своєрідною, нестандартною, відвертою. Лірика митця відрізняється влучним використанням слів емоційно-психологічного змісту, серед яких зустрічаємо неологізми “одинокость”, “выстраданность”, також присутнє поєднання несумісних понять “любовь – отравка”, які засвідчують переломний етап у світосприйнятті ліричного героя. Інтимна лірика В. Кіора не позбавлена мотивів самотності та втрати, присутня тема нероздільного почуття, прощання. У вірші “Как я любил!” поет зазначає: *“Была любовь, а нынче просто “связь” / Которая, не назовется непорочной”* [6, 43]. Навіть найсильніше почуття “отболеет”. Прохання ліричного героя не чекати на нього, присутнє у вірші “Прощание с Милоликой”.

Поезія кохання В. Кіора вирізняється від зразків цього жанру. Відвертість і щирість рядків поета справляють враження на читача. Ліричний герой й досі знаходиться у стані очікування “справжнього” кохання, хоча воно було, та кожного разу “справжнє”, бо іншого не існує. Він наголошує, що кохання не помирає, а лише “легко та безжально змінює імена та якості” [7, 13]. І хоча ліричний герой страждає від кохання, але без цього високого почуття, неможливе його життя. Простежується самовдосконалення ліричного героя через страждання.

Образ землі для поета зливається з образом матері, що так багато страждала від нерозумності своїх дітей [3]. В окремих віршах поет звертається до матері. Вірші автора на родинну тематику сповнені елегійного настрою. Це смуток, який відчуває людина, втрачаючи зв'язок із дитинством, із мамою. Ліричний герой розуміє, як не вистачає йому материнської підтримки, як порожньо і холодно на душі без мами. Любов до матері поет ототожнює з любов'ю до рідної землі.

Особливо вражає поезія “Плач о матери”. Ось роздуми поета, які змушують замислитись: *“Жизнь проходит, да и мы стареем сами. / Но не устаю я повторять: / Неужели, чтобы рассказать о маме, / Надо было маму потерять?”* [6, 83].

Автор оминає проблему батьків та дітей, хоча відверто заявляє, що тільки людське життя є безцінним, особливо життя батьків. Інтерпретується вічна тема поцінування, зокрема втрата рідної людини дає можливість оцінити значення цієї людини у житті. Інтерпретація цієї теми в автора не нова, між тим, вдало підібрано емоційний рівень та мовний синтаксис вірша. Поряд з цією проблемою плавно вплітається, без наголошення, філософська проблема старіння людини. Людина починає оцінювати життя тільки тоді, коли минає час її біологічного годинника.

В іншій поезії “Родник детства” автор наголошує на ролі Батьківщини, батьків у майбутньому становленні людини. Те, що закладено з дитинства, а саме, любов до ближнього, чесність, співчуття на все життя залишається в душі поета. Тільки повертаючись до свого дому людина усвідомлює, що вона стає духовно міцнішою: *“<...> Дала мне силы / влага родника. / Потом я видел много родников. / Тропинки, тропы, дальние дороги... / Любил людей. / Не знал повадок лисьих, / Чужою болью остро / был раним. / И никогда / Святого бескорыстья / Неблагодарностью / не осквернил”* [6, 79].

У віршах “Эллада, не ты моя родина...” та “Гордится грек своей Элладой” відчутне посилене тяжіння поета до своєї Батьківщини, Приазов'я. Автор наголошує, що він грек за національністю, але він не має бажання залишити свою батьківщину – Україну, змінити громадянство, заради користі.

Вирішує автор і філософську проблему митця і мистецтва. В. Кіор багато добутків присвятив своїм колегам по перу. У циклі “Как живут поэты” представлено вірші, які присвячені В. Маяковському “Посвящение В. Маяковскому”, Г. Меотису “Григорию Меотису”, В. Мамневу, “На выставке” (светлой памяти Нади Рушевой), “Памяти Тани Николаевой”, “Поэты”. Останні три вірші з попередньої збірки “Загубити й знайти”. Наприклад, у вірші “Поэты” автор акцентує увагу на тому, що йому не потрібно особливе шанування кумирів, просто митець несе вірші, які виходять від серця, своїх колег по перу називає “блаженними духом”: *“Никогда не искавший кумиров, / И ни жив, / и ни помер я. / Раньше думал: / Шагаю по миру, / Пригляделся – / нет, по миру. / Мать-земля! / Ты, не ставшая / пухом, / Переполнена слухами... / Но – / не станут блаженные духом / Ни царями, / ни слугами”* [6, 87].

У вірші “...А смерти, друзья мои, – нет...” поет завіряє: *“Мы просто / становимся памятью, / А смерти, друзья мои, – / нет”* [6, 85].

Тема митця і мистецтва не нова. Вона налічує сотні років. Ця тема представлена у класиків української літератури. Наприклад, І. Франко наголошує, що поет – це мудрець, вождь народу. Леся Українка представляє тему митця у важкій праці служіння народу. Для В. Кіора мистецтво – це самореалізація без пошуку слави та визнання. Митець – це людина, яка залишає слід в історії людства.

В 2007 році вийшла наступна книга Валерія Кіора “Плач плачей, или книга невыплаканных слез”. У своїй творчості поет використовує давній жанр – плач. Митець надає деяку свіжість і неординарність цьому жанру, об'єднавши строгу прозу й м'яку лірику в одному добутку [7, 5].

“Плач – це не завжди сльоза. Самі гіркі, самі горючі й пекучі, самі неспроможні й страшні сльози – це сльози невиплакані” [7, 14].

Поет запитує: “Що є ознакою істинності або хибності словесної художньої творчості? Яка атрибутика цього явища?” І відповідає: “Перше – звичайно ж – слова. А от друге – це от ті сльози, невидимі, тому що невиплакані. Вони повинні почуватися за кожним добутком, і це називається вистражданістю. Немає сліз – немає художника”: *“В толпе один / Среди многих, прочих. / Под дланью Господа глава: / Вот тебе дни, / вот тебе ночи, / Вот тебе слезы, / вот – слова...”* [7, 15].

У творчості урумського поета достатньо чітко можна визначити проблему буття. Цікаві роздуми поета про призначення земного існування людини знаходимо в “Плаче о самом сокровенном”. У поезії митця нерідко зустрічаються звернення до Бога, так звані біблейські мотиви, хоча, поет не є глибоковіруючою людиною. Звернення поета до християнських мотивів не продиктовано його грецьким походженням. В. Кіора цікавить Біблія з точки зору вселюдності, тобто, за його словами “общечеловеческое”. Автора цікавить “божественность человека и человечность Бога”. “Богочеловек” – це коли людина приймає обличчя Бога, тобто, за словами автора, має добрі моральні якості, така людина носить Бога в душі. Поет вважає це правильним, тому, що тоді людині легше орієнтуватися в житті та виокремлювати для себе правильні вчинки. Взагалі, сутністю людської душі і є людяність. Душа кожного має два початки – “божественний початок та сатанинський”. “І весь сенс земного існування людини – це вміння розвинути й підтримати в собі божественне й уміння вбити або хоча б стримати в собі сатанинське. І на рівні розуму, і на рівні почуття” [7, 15].

“Найкраще – це те, що не написав. Не просто “ще не написав”, а “зовсім” не написав, хотів, але не зміг. Чогось не вистачило. І це – ненаписане теж невиплакана сльоза. Гірка, життяскорочуюча сльоза, з одного боку, але й життя притримуюча в тобі, – з іншої. Немає сліз – немає художника. Вірші – це наші діти”, – акцентує поет [7, 17].

Митець доходить висновку, що „усе в житті має початок і кінець. А середина – це і є життя, і там повинно домінувати кохання. А найточніше – очікування його. Дві категорії – спрага життя й очікування кохання складають сенс життя людини” [7, 19].

Уся творчість поета пронизана темою кохання. Адже хто любить – завжди молодий. На думку поета, “очікування кохання дає людині самий головний і потужний духовний еліксир – спрагу життя. Ці дві категорії – спрага життя й очікування кохання – і становлять сенс життя людини, її незаспокоєність на землі” [7, 19].

Висновки та перспективи подальших досліджень. В. Кіор зробив значний внесок у розвиток літератури і культури греків Приазов'я, створив неординарні твори. Поетика автора є своєрідною, нестандартною, відвертою. Філософське осмислення автором сенсу буття, теми творчості, інтимних стосунків залишає важливий слід в історії літератури. Аналізуючи інтимну лірику В. Кіора, варто зазначити, що поезія кохання у поета посідає чільне місце. Для поета це почуття є

джерелом натхнення. Інтимна лірика не позбавлена мотивів самотності, втрати, зневіри, також присутня тема нероздільного почуття, прощання.

За межами розгляду залишилось чимало питань поетичної спадщини приазовських греків, які вимагають подальшого вивчення. Щодо подальших перспектив, то тільки комплексне дослідження літературних, фольклорних матеріалів допоможе розкрити характер і особливості функціонування літератури греків Приазов'я на українському ґрунті. Ця стаття є фрагментом монографічного дослідження поетичної спадщини приазовських греків. Тема поетики творчого доробку В. Кіора невичерпана і передбачає подальші дослідження.

Література

1. Аракелян И. Поэт и гражданин / И. Аракелян // Эллыны Украины. – 2002. – Март (3). – С. 7.
2. Білецький А. Передмова // Кір'яков Л. Лого пас Игор ту стратью. Слово про Ігорів похід : грецький (румейський) переклад / А. Білецький. – К. : Дніпро, 1987. – С. 6–9.
3. Зубарева А. Встреча с Валерием Киором / А. Зубарева // Эллыны Приазовья. – 1996. – Ноябрь (3).
4. Кардъако лого. Ана дылин лафа. Слово рідне. Антологія художньої літератури греків Приазов'я : поезія та проза. – Донецьк : Донбас, 2005. – 304 с.
5. Костан К. З літературної творчості маріупольських греків / К. Костан // Східний світ. – 1928. – № 3–4. – С. 234.
6. Кіор В. І. Загубити й знайти : вірші / В. І. Кіор. – Донецьк : Донбас, 1997. – 92 с.
7. Киор В. И. Плач плачей, или книга невыплаканных слез / В. И. Киор ; Нац. Союз писателей Украины. – Донецьк : Донбас, 2007. – 88 с.
8. Кузьминков Л. Урумское “крыло” греческой поэзии / Л. Кузьминков // Приазовский рабочий. – 1996. – 18 дек. (191).
9. Меотис Г. Валерию Киору – 50. Фос ста матяс! / Г. Меотис // Хрвонос. – 2001. – Октябрь (8).
10. Пирнешу астру – Сабати йылдыз (Ранкова зірка) : поезія та проза: румейською, урумською, українською та російською мовами / вступ. сл. О. Проценко-Пічаджі. – Донецьк : Донбас, 2002. – 176 с.
11. Хаджинов Э. Леонтий Хонагбей – народный рапсод греков Донбаса (1853–1918) / Э. Хаджинов // Записки Историко-филологического Товариства Андрія Білецького / гол. ред. О. Пономарів. – К. : Прайм Компанія, 1999. – Ч. III. – С. 187–193.
12. Чернышева Т. Н. Новогреческий говор сел Приморское (Урзуфа) и Ялты Первомайского района Сталинской области : (история и морфология глагола) / Т. Н. Чернышева. – К. : Изд-во, 1958. – 52 с.
13. Чернишова Т. Про грецький фольклор на Україні / Т. Чернишова // Народна творчість та етнографія. – 1960. – № 4. – С. 103.

Анотація

Робота присвячена дослідженню особливостей літературного спадку урумського поета Валерія Кіора як оригінального вияву його образного мислення. Автором висвітлено жанрово-тематичне розмаїття поетичної спадщини В. Кіора, охарактеризовано специфіку поетичної інтерпретації філософських тем поета Приазов'я в контексті українського дискурсу.

Ключові слова: грецька література, література Приазов'я, поетична спадщина, інтимна лірика, філософське осмислення проблеми буття, жанр, тематичне розмаїття.

Анотация

Работа посвящена исследованию особенностей литературного наследия урумского поэта Валерия Киора как оригинального проявления его образного мышления. Автором охарактеризовано жанрово-тематическое разнообразие поэтического наследия В. Киора, охарактеризована специфика поэтической интерпретации философских тем поэта Приазовья в контексте украинского дискурса.

Ключевые слова: греческая литература, литература Приазовья, поэтическое наследие, интимная лирика, философское осмысление проблемы бытия, жанр, тематическое разнообразие.

Summary

This work is devoted research of features of literary legacy of urumsk poet Valeriy Kiora as an original display of his visual thinking. An author covers the genre-thematic variety of poetic legacy of Valeriy Kior and describes the specific of poetic interpretation of philosophical themes of poet of Priazov'ya in the context of Ukrainian discourse.

Keywords: Greek literature, literature of Priazov'ya, poetic legacy, intimate lyric poetry, philosophical comprehension of problem of life, genre, thematic variety.

УДК 821.163.2

Цанов С.М.,

кандидат по филологическите науки,
Шуменски университет "Еп. Константин Преславски"
(Шумен, България)

ПАТРИОТИЗЪМ И РЕЛИГИОЗНОСТ В ЛИЛИЕВАТА ПОЕЗИЯ

Николай Лилиев има пет творби, посветени на родината. Най-малък интерес за нас представлява стихотворението "Моята родина", публикувано през 1913 г. в социалистическото списание "Борба". Идеологическите интенции на текста са изразени с алегорична символика. Като поетика е интересно обръщането на възрожденската (Бозвелиевата опозиция) **велика Родина – недостойни чада** в противопоставяне **достойни синове – недостойна родина**. Противопоставяне, което присъства в контекста на разбирането за родината като социално несправедливо общество:

*Моята родина не познава
своите рождени синове
тя се губи по суетна слава
и на мрачни тържества зове.*

*Ала в оня миг, когато гръмне
властний глас народен в родний край,
в моята родина ще разсъмне –
своите синове ще тя познай!*

Съвсем различна е тоналността на цикъла "Към родината", включващ три стихотворения, публикувани съответно през 1914, 1916 и 1919 г., т.е. по време и непосредствено след неуспешните националноосвободителни войни. Идентитетът на лирическия субект и в трите текста се създава посредством "едно постоянно разширение на индивидуалното самочувствие в едно по-широко, въвн от него чувство" [1, 35] за Родината. Със съзнанието си за вина **Азът пренася чувството**